

PROCEDURA STABILIRII TAXEI JUDICIARE DE TIMBRU – O CUTUMĂ JUDECĂTOREASCĂ NELEGALĂ?

Judecător dr. Ion Popa
Curtea de apel București

Abstract

These brief considerations represents the result of practical findings in relation to the calculation of court fees and highlight, the first time, noticeable discrepancies between legal text on taxation of the disputes settled by judges, on the one hand, and practice of the same judges in the matter under review.

Specifically, the article analyzes the established practice, under which taxation is calculated by one member of the panel of judges and not by all members, as required by the legal norm.

The Article highlights the pressing need for legislative intervention not only to avoid this practice but also to ensure efficient proceedings regarding taxation during the phase before actual trial.

Keywords: *judicial fee, illegal jurisprudence, re-examination, undue judicial fee.*

Potrivit art. 18 teza 1 din vechea lege a taxelor judiciare de timbru în vigoare până în anul 2013, Legea nr. 146/1997 „*determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru se face de către instanța de judecată...*”.

Formularea legală a fost preluată identic și în actuala normă ce reglementează taxele judiciare de timbru, respectiv O.U.G. nr. 80/2013, art. 31 alin. 1: „*determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru pentru acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești se face de către instanța de judecată*”.

După cum constatăm, ambele texte sunt neechivoce și neinterpretabile în sensul că *instanța de judecată* este cea chemată și exclusiv competentă de a stabili cuantumul taxei judiciare de timbru datorată de justițiabil pentru litigiul cu care a sesizat instanța. Este vădit credem și nenecesar a mai argumenta că sintagma „*instanța de judecată*” semnifică acel complet de judecată chemat să soluționeze cauza supusă timbrării.

Aspectele de mai sus nu au fost vreodată contestate formal. Cu toate acestea, încălcarea textelor citate a devenit cutumiară în practica instanțelor judecătorești,

în procedura ce precede primul termen de judecată și ne referim aici atât la procedura vechiului cod de procedură civilă, cât și a celui nou, intrat în vigoare în anul 2013. Astfel, fără excepție, în practica instanțelor, ulterior primirii și înregistrării cererii la instanță, cuantumul taxei judiciare de timbru, comunicat prin citație justițiabilului, este stabilit de către *un singur judecător*, de regulă cel ce conduce completul de judecată căruia dosarul i-a fost repartizat aleatoriu. Această practică este și legală și nelegală. Este legală atunci când completul de judecată este format dintr-un singur judecător, cel care și stabilește taxa datorată, dar este nelegală atunci când completul de judecată este format din doi sau trei judecători, situație întâlnită în căile de atac și unde taxa este stabilită în fapt nu de *instanța de judecată*, ci doar de un singur judecător al completului.

Din aceste motive considerăm că cea de a doua ipoteză, adoptată în practica instanțelor de control, contravine textelor mai sus citate din legea taxei de timbru, concluzia reținută justificându-se nu doar prin prisma normei ce reglementează timbrajul, ci și prin dispozițiile procedurale impuse de art. 200 din noul cod de procedură civilă, conform cărora „*completul*” căruia i s-a repartizat cauza, nu doar un singur judecător, verifică îndeplinirea condițiilor impuse unei cereri de chemare în judecată, printre aceste condiții fiind și cea prevăzută de art. 197 C. pr. civ. privind timbrarea cererii.

Aparent, aspectul semnalat, nu are consecințe juridice asupra derulării litigiului, pentru că eventualele inadvertențe de calcul sau cea analizată aici referitoare la competența de stabilire a cuantumului taxei pot fi cenzurate și/sau însușite la primul termen de judecată de către întregul complet, „*acoperind*” astfel imperativul legal privind competența.

În realitate însă, consecințele juridice pot fi și chiar au fost și sunt nu doar consistent negative, prin plata unei taxe nedatorate, ci și decisiv negative, prin anularea pentru netimbrare a cererii, susțineri pe care le vom exemplifica mai jos.

Potrivit art. 39 alin. 1-2 din O.U.G. nr. 80/2013 „*împotriva modului de stabilire a taxei judiciare de timbru, reclamantul poate face cerere de reexaminare, la aceeași instanță, în termen de 3 zile de la data comunicării taxei datorate. Cererea de reexaminare este scutită de la plata taxei judiciare de timbru.*”

Cererea se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, fără citarea părților, prin încheiere definitivă...”.

Reținem din textul citat două aspecte.

În primul rând că *cererea de reexaminare* constituie o veritabilă cale de atac, în analizarea căreia nu există restricții de fond sau de formă și în al doilea rând că cei chemați să analizeze calea de atac sunt alți judecători decât cei stabiliți aleatoriu să soluționeze cauza pe fond.

Rezultă de aici pe de o parte că judecătorii din completul fondului nu mai au posibilitatea procedurală să „*acopere*” stabilirea taxei doar de către un singur judecător al completului, indiferent de forma „*acoperirii*”, prin menținerea taxei inițiale sau prin modificarea acesteia. Pe de altă parte rezultă că judecătorii cererii

de reexaminare sunt ținuti să analizeze nu doar aspectele de fond în legătură cu datorarea sau nu a taxei, ori a cuantumului acesteia, ci și, ca motiv de ordine publică, aspectele ce țin de legalitatea competenței de stabilire a taxei, în sensul compunerii completului de judecată care a stabilit taxa, chiar dacă acest aspect nu a fost invocat în cuprinsul cererii de reexaminare.

În practica instanțelor, acest ultim aspect privind compunerea completului ce trebuia să stabilească taxa de timbru, nu a fost niciodată invocat, nici prin cererea de reexaminare și nici din oficiu și, evident, nici nu a fost analizat, astfel încât, ca o consecință logică, în toate acele cazuri în care reexaminarea a fost respinsă pe fondul său, partea s-a văzut nevoită fie să achite taxa de timbru stabilită, nelegal în opinia noastră, de un singur judecător al completului de judecată, fie să suporte anularea ca netimbrat a demersului său judiciar în cazul neplătii taxei.

Situația este cu atât mai prejudiciantă pentru justițiabil cu cât chiar dacă, la primul termen de judecată completul de fond ar intenționa să modifice ceva în legătură cu taxa de timbru stabilită în condițiile de mai sus și definitivată prin respingerea cererii de reexaminare, nu ar avea pârghiile legale necesare, deoarece încheierea de respingere a cererii de reexaminare este definitivă, iar asupra taxei astfel definitive nu se mai poate interveni nici măcar în căile de atac ale cauzei¹.

Concluzionând asupra celor de mai sus, repetăm aprecierea că în cazul stabilirii taxei de timbru în actuala reglementare legislativă, decizia trebuie să aparțină întregului complet de judecată și nu unui singur membru al completului. Spre deosebire de celelalte operațiuni preliminare primului termen de judecată, aspectele de timbraj ale cererii pot conduce la anularea demersului judiciar și atunci se impune cu evidență că o astfel de măsură trebuie să fie rezultatul deciziei întregului complet, nu doar al deciziei singulare al unui membru al completului. Totodată, decizia privind stabilirea taxei de timbru este supusă unei căi de atac, fiind, tot în opinia noastră, de evidență că ceea ce se atacă trebuie să fie decizia *instanței de judecată* chemată prin lege să stabilească taxa și nicidecum, repetăm, decizia unui singur membru al acelei *instanțe de judecată*.

În același timp însă, trebuie să recunoaștem, iar cei familiarizați cu activitatea instanțelor cunosc acest aspect, că îndeplinirea procedurilor prelabile ședinței de judecată, inclusiv cea a timbrajului, de către toți membrii completului de judecată este/ar fi nu doar excesivă, pentru că este vorba doar despre proceduri strict administrative de comunicare poștală a unor documente, ci și contraproductivă pentru că ar ocupa spațiul temporal de activitate al mai multor judecători cu atribuții ce pot fi cu ușurință îndeplinite doar de către unul dintre aceștia și chiar de către un grefier sau altă persoană desemnată. Tocmai de aceea credem că o modificare legislativă în acest domeniu prin care competența de stabilire a taxei să

---

¹ Conform Deciziei nr. 7/2014 pronunțată de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție într-un recurs în interesul legii „partea în sarcina căreia s-a stabilit obligația de plată a taxei judiciare de timbru poate formula critici care să vizeze caracterul timbrabil al cererii de chemare în judecată exclusiv în cadrul cererii de reexaminare, neputând supune astfel de critici controlului judiciar prin intermediul apelului sau recursului”.

revină explicit unui singur membru al completului, sau chiar unei alte persoane desemnate din cadrul instanței, este necesară, cu condiția ca decizia acestei unice persoane să fie validată/invalidată la primul termen de judecată de întregul complet și doar decizia completului să fie explicit supusă reexaminării.

Am considerat util să abordăm tema de față pentru că, *primo*, deși se manifestă vădit ca o anomalie contrară unui text legal, nu a fost semnalată ca atare până în prezent și *secundo*, anomalia se manifestă sub formă de cutumă la nivelul *întregii* practici judecătorești, fiind vădită nevoia presantă a unei intervenții legislative explicite.